

**"Hé, wat leuk, ben jij hier ook?"
Er zijn bekende gezichten dus er
wordt direct bijgepraat.**

**Op "Wat zie jij?", komen educa-
toren van musea uit het hele land
samen om inspiratie op te doen
en te sparren.**

Opening

De dag wordt geopend door beeldend kunstenaar Ruud Lanfermeijer en stand-up comedian Howard Komproe. De twee werken al 20 jaar samen en leggen uit waarom dat een succes is; ze kijken beide op zo'n verschillende manier naar de wereld dat ze elkaar daardoor perfect aanvullen. Bij een stilleven waarop eten en glaswerk zijn afgebeeld, ziet Howard vooral het voedsel, terwijl Ruud z'n blik - 'Ik, als romanticus' - blijft hangen op de omgevallen glazen en daarbij filosofeert over de verschillende fases in het leven. De toon is gezet.

Taco Dibbits, directeur van het Rijksmuseum, bijt het spits af en benadrukt het belang van 'visuele geletterdheid'. Iedereen leert van jongs af aan rekenen en schrijven, maar waarom wordt leren kijken niet net zo benaderd? Er moeten kritische vragen worden gesteld, op die manier blijft de discussie op gang.

Vervolgens vertelt Sanne Scholten, directeur LKCA, over het moment waarop ze anders naar dingen begon te kijken. De boodschap: weet in eerste instantie h  e je naar bepaalde zaken kijkt, dan ontdek je ook wat je blinde vlekken zijn, waarmee je vervolgens actief aan de slag kan.

De kunst van het observeren

De eerste keynote wordt gehouden door Amy Herman. De Amerikaanse stelt om te beginnen een aantal regels vast: niemand schrijft, niemand praat en niemand neemt het woord 'overduidelijk' in de mond. Niets is namelijk overduidelijk. In plaats daarvan gebruik je 'volgens mij'- iedereen ziet de wereld immers anders.

De hele zaal gaat aan de slag met verschillende oefeningen, waaruit blijkt dat goed kijken en beschrijven wat je ziet, lastiger zijn dan het op het eerste gezicht lijkt. De groep werkt in duo's en is afhankelijk van elkaars beschrijvingen. In een van de oefeningen komt het beeld van een lachende vrouw aan bod, met haar hoofd in haar nek. De zaal beschrijft haar lach, haar zichtbare kronen en haar oorbellen. Herman vertelt over de keer dat ze diezelfde foto aan politieagenten liet zien waarop zij de vraag stelden hoe Herman zeker wist dat ze niet dood op de grond lag, of om hulp schreeuwde? Een voorbeeld waaruit maar weer eens blijkt hoe belangrijk het is om in gesprek te blijven met mensen met verschillende achtergronden en inzichten. Hermans motto: "Change the way you look at things and the things you look at, change."

Na de keynote is het tijd voor koffie met worteltaart en bespreken we onze bevindingen met elkaar. Rond half 12 beginnen de sessierondes.

Bewegingsonderzoek

Een van de sessies wordt gegeven door Connor Schumacher. De choreograaf geeft een workshop dans- en bewegingsonderzoek. Na de introductie en uitleg kleedt hij zich om in een zalmroze pak. Terwijl hij zich met slow motion-achtige bewegingen door de ruimte verplaatst, praat hij tegen het publiek. De outfit wijkt af van het normatieve frame en is met opzet gekozen in de hoop mensen uit te lokken om aan de discussie deel te nemen.

Schumacher vraagt zich hardop af wat de functie van de ruimte is, terwijl hij zich er doorheen beweegt. We lopen mee en worden gevraagd om zelf ook in de ruimte te gaan staan en erin te bewegen. Hoe voelt dat? Wat gebeurt er met ons lichaam? Dat gaat continu open en dicht, ons hart, onze longen en onze ledematen. Hij legt uit dat ons lichaam communiceert door de manier waarop we als persoon expliciet ruimte innemen. Zo kunnen we bijvoorbeeld een machtsverhouding aangeven.

Concluderend is vast te stellen dat de wereld kan worden geframed door middel van beweging. Door de richting van ons lichaam te veranderen, ontstaat een nieuw perspectief.

1+1 = 3

Beeldend kunstenaar Irma de Bruijne en educator Pauline Kintz maken samen al jaren creatieve programma's voor het Rijksmuseum. Tijdens hun workshop leggen ze uit hoe deze programma's tot stand komen en welke keuzes er gemaakt moeten worden. Wordt het een educatief programma of moet het programma vooral vermaken? Wat zou de duur moeten zijn en voor wie is het programma bedoeld?

We werken in paren en krijgen een casus voorgelegd. Aan de hand van een voorwerp en diverse keuzemogelijkheden bedenken we een geschikt programma.

Om 13:00 uur staat er een verzorgde lunch voor ons klaar.

Kijken is een kunst

In deze workshop presenteren Sofie Vermeiren, diensthoofd bemiddeling, en Marlies Verreydt, publieksbemiddelaar, de uitkomsten van een wetenschappelijk onderzoek over hoe wij naar kunst kijken. Het onderzoek vond plaats in museum M in Leuven.

Die uitkomsten zijn opmerkelijk: vrouwen fixeren hun blik, meer dan mannen, op gezichten en lichaamsdelen, en staan hier ook langer bij stil. Het al dan niet volgen van een kunstopleiding blijkt van weinig invloed op het kijkgedrag van een persoon. Wat wel impact heeft op het kijkgedrag, is de interesse in kunst. Hoe iemand kijkt wordt dus mede bepaald door de frequentie van museabezoeken en zelfs het aantal kunstboeken dat iemand bezit.

KENNISMAKING

Zwart centraal

Kunstenaar Raul Balai laat ons naar de geschiedenis kijken door ons aan het werk te zetten. Aan de hand van beelden uit de collectie van het Rijksmuseum kijken we naar de rol van zowel gekleurde personen als koloniale heersers. Door te knippen en te plakken wordt het verhaal op z'n kop gezet. Na een half uur knutselen worden de uitkomsten van onze collages besproken. De een maakt een esthetisch verantwoord kunstwerk, de ander focust juist op symboliek. Waarom zijn bepaalde keuzes gemaakt?

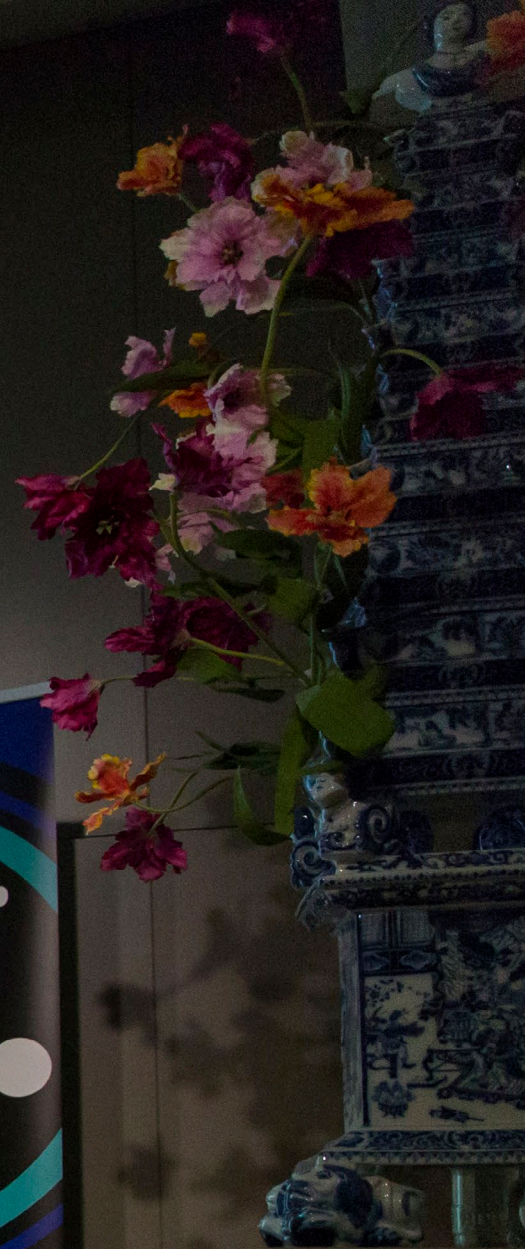
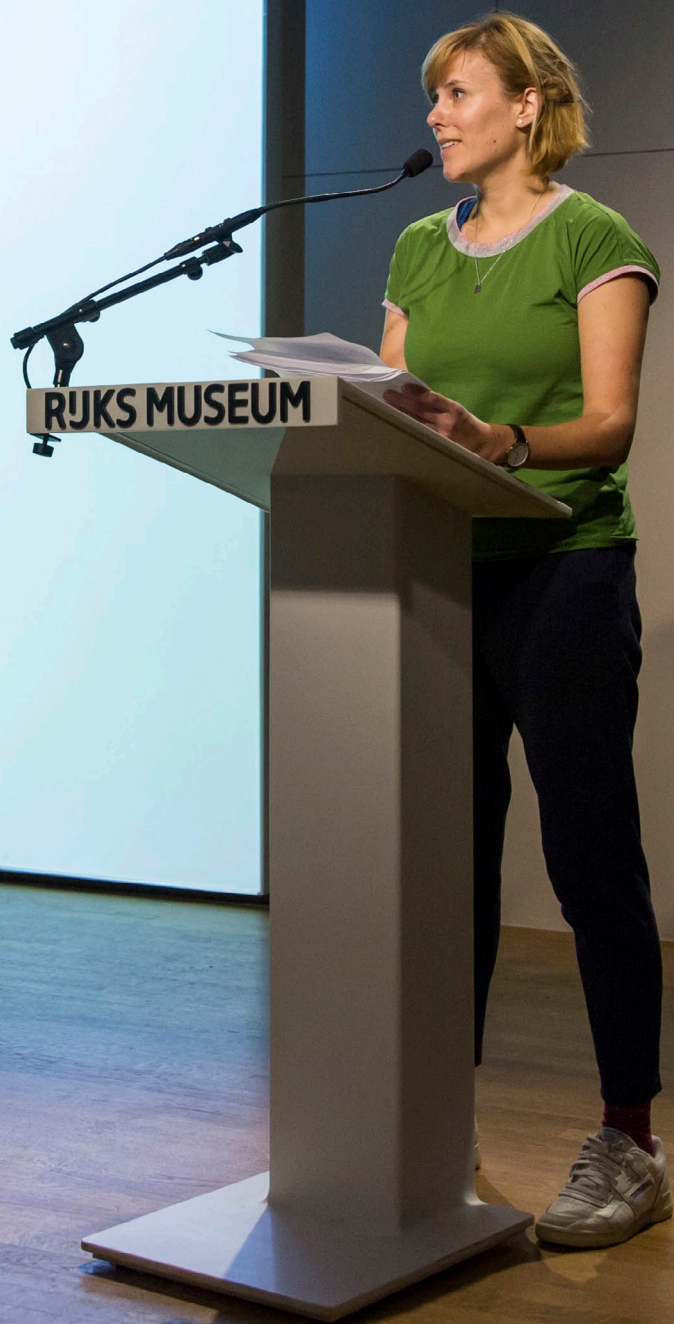
Instagrammable?

We verplaatsen ons naar het auditorium, waar Anna van Leeuwen vertelt over haar favoriete kunstwerk, '1000 Hours of Staring'. Ze pleit dat, ondanks dat het niet per se 'Instagramwaardig' is en veel 'likes' vergaart, het daarom niet minder mooi of bijzonder is. Afwijkende vormen vinden hun weg wel naar het museum, maar kunst die er niet 'mooi' uitziet moet ook een kans krijgen op Instagram. Ze bespreekt hoe we tegenwoordig met kunst omgaan: in plaats van naar een werk te kijken, keren we het de rug toe voor het maken van een 'selfie'. Op zo'n manier wordt kunst een 'been there, done that' ervaring, in plaats van een ervaring waarin we kunnen verdwijnen. De opkomst van Instagram experiences als Wondr en het Youseum dragen hier ook aan bij.

Toch zijn er voorbeelden waarbij mensen en kunst elkaar wél glans geven zoals de videoclip waarin Beyoncé en Jay-Z met de 'Mona Lisa' poseerden. De beide 'kunstwerken' versterken elkaars uniciteit en dat bleef niet zonder gevolg, nadat de clip uitkwam werd het bezoekersrecord van het Louvre gebroken.

Begrijpend kijken

Ten slotte vertelt Lucas Westerbeek aan de hand van voorbeelden waarom het belangrijk is dat we van jongs af aan leren om beelden te analyseren. Hij was verbaasd te merken dat hier op scholen weinig aandacht aan wordt besteed en richtte met Frans Bromet het bedrijf 'de Frisse Blik' op, om workshops te geven. Goed kijken leer je door veel en bewust te kijken. In zijn workshop eerder deze dag werden groepjes het museum in gestuurd om thema filmpjes te maken.

Westerbeek laat ook zien hoe manipulatief beeld kan zijn, en wat dat doet met de ontvanger van de boodschap. Hiermee laat hij ons nadenken over de boodschappen die we ontvangen.

'Film maken is contact maken'

(Film)Educatie

Participatie

Verbindi

WAT
ZIE •
JIJ?